

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. I. Confirmatio est verum ac proprium novæ Legis Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

CONCLUSIO I.

Confirmatio est verum ac proprium novae Legis Sacramentum.

Ita novissimè, post Florent. in decreto de Armenis, definitur Trident. sess. 7. de hoc Sacramento can. 1. contra haereticos nostri temporis, inquit: Si quis dixerit Confirmationem baptizatorum otiosam ceremoniam esse & non potius verum & proprie Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesin quamdam, quae adolescentia proximi fidei suae rationem coram Ecclesia exposcebant, anathema sit.

Quod sit ceremonia aliqua sive signum sensibile nemo potest negare, & luce clarius apparebit ex materia & forma inferius assignandis. Porro non esse otiosam, ut somniant A catholici, sed efficere gratiam sanctificantem, colligo ex Scrip. Act. 8. v. 17. Tunc imponebant (Apostoli) manus super eos (baptizatos) & accipiebant Spiritum sanctum.

Et c. 19. v. 6. Et cum imposuisset illis (baptizatis) manus Paulus, venit Spiritus sanctus super eos, utique per gratiam internam sanctificantem, ut essent plene sanctificati (ut verbis D. Cypr. epist. 70. & 72.) filij Dei, & renati utroque Sacramento, Baptismo nimirum & Confirmatione.

Ad stipulatur D. Aug. lib. 3. de Baptismo contra Donatistas c. 16. in principio: Spiritus, inquit, sanctus quia in sola Catholica per manus impositionem dari dicitur, nimirum hoc intelligi maiores nostri voluerunt, quod Apostolus ait: Quoniam charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Ipsa est enim charitas, quam non habent, qui ab Ecclesia Catholica communionem praecisi sunt, ac per hoc etiam si linguis hominum loquantur & Angelorum, si fecerint omnia sacramenta, & omnem scientiam, & si omnem habeant prophetiam, & omnem fidem, ita ut montes transferant, & distribuant omnia sua pauperibus, & tradant corpus suum ut ardeant, nihil eis prodest. Non autem habet Dei charitatem, qui Ecclesia non diligit unitatem; ac per hoc recte intelligitur dici non accipi, nisi in Ecclesia, Spiritus sanctus.

Occurrentique responsioni haereticorum prosequitur: Neque enim temporalibus & sensibilibus miraculis attestantibus (Quid aliud, nisi charitatem diffusam in cordibus?) per manus impositionem modo datur Spiritus sanctus,

sicut antea dabatur, ad commendationem rudis fidei, & Ecclesia primordia dilatanda. Quis enim non hoc expectat, ut y, quibus manus ad accipiendum Spiritum sanctum imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed invisibiliter & latenter intelligitur per vinculum pacis eorum cordibus divina charitas inspirari, ut possint dicere: Quoniam charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis.

Ergo secundum D. Aug. accipere Spiritum sanctum per manus impositionem, non est accipere donum linguarum, aut prophetiae, seu alias gratias gratis datas, sed charitatem Dei diffusam in cordibus per Spiritum sanctum; quae quid aliud est quam gratia justificans, vel ejus augmentum?

Ne autem aliquis scrupulus remaneat de mente tanti Doctoris, audiamus quid ad idem propositum dicat Tract. 6. in Epist. B. Joan. Primis temporibus cadebat super credentes Spiritus sanctus, & loquebantur linguis, quas non didicerant, quomodo Spiritus dabat eis pronuntiare. Signa erant temporis opportuna. Oportebat enim ita significari in omnibus linguis Spiritum sanctum, inhabitantem corda fidelium, per gratiam justificantem, quia Evangelium Dei per omnes linguas cursurum erat toto orbe terrarum: significatum est illud & transijt. Numquid modo quibus imponitur manus, ut accipiant Spiritum sanctum, hoc expectatur ut linguis loquantur? Aut quando imponimus manus istis infantibus, attendit unusquisque vestrum utrum linguis loquerentur? Et cum videret eos linguis non loqui, ita perverso corde aliquis vestrum sicut ut diceret: non acceperunt isti Spiritum sanctum, nam si acceperunt linguis loquerentur, quemadmodum tunc factum est? Si ergo per haec miracula non fiat modo testimonium praesentiae Spiritus sancti, id est, charitatis Dei, unde fit, unde cognoscit quisque accepisse se Spiritum sanctum?

Igitur ex mente D. Aug. tunc miracula illa erant testimonium praesentiae Spiritus sancti per gratiam internam, seu invisibilem, quae de facto infunditur per impositionem manuum absque aliquo sensibili miraculo.

Accedat aliud testimonium ejusdem Doctoris ex lib. 15. de Trinit. c. 26. ubi loquens de Christo, sic ait: Et manifestius de illo scriptum est in Actibus Apostolorum: Quoniam unxit eum Deus Spiritu sancto. Non utique oleo visibili, sed dono gratiae, quod visibilis significatur unguento, quo baptizatos ungit Ecclesia.

Noli ergo cogitare, noli dicere D. Augustinum non agnovisse Sacramentum Confirmationis. Agnovit planè locis jam allegatis: quamvis difficile appareat, quod

CG 3

ait lib.

Secundum quem idem est accipere Spiritum sanctum per manus impositionem, ac gratiam sanctificantem

ut accipiant Spiritum sanctum, hoc expectatur ut linguis loquantur?

Ad 10. v. 30.

De quo non est dubitandum utrum confirmationis sit

5. Probatur conclusio ex Trident.

Item ex Scrip. Act. 8. & 19.

5. Cypr.

6.

Ad stipulatur D. Augustinus. Rom. 2. v. 5.

eramentum agnovetis

ait lib. 3. de Baptismo c. 16. & refertur 1. q. 1. c. 74. Manus autem impositio non sicut Baptismus repeti non potest. Quid est enim aliud nisi oratio super hominem? Etenim veritas Catholica est, Sacramentum Confirmationis iterari non posse. Quid ergo ad D. Augustinum?

Respondeo eximium & Sanctum Ecclesiae Doctorem illo loco per manus impositionem nequaquam intelligere Confirmatoriam, sed Reconciliatoriam, juxta illud, quod apud eundem lego lib. 5. de Baptismo c. 23. ibi: Manus autem impositio, si non adhibetur ab heresi venienti, tanquam extra omnem culpam esse indicaretur, propter charitatis autem copulationem, quod est maximum donum Spiritus sancti, sine quo non valent ad salutem, quaecumque alia sancta in homine fuerint, manus hereticis correctis imponitur.

Quod non semper per manus impositionem intelligit;

Unde & priori loco subjungit: Nam quod in typo unitatis Petro Dominus dedit potestatem, ut id solveretur in terris, quod ille solveret, manifestum est quod illa unitas, etiam una columba perfecta sit dicta. Ut quid allegaret potestatem solvendi, si non intelligeret impositionem manuum reconciliatricem penitentis? Certè hæc, non sicut Baptismus, repeti non potest, sed potius instituta est ut sæpius iteretur.

Chm manus impositio aliqua sit reconciliatoria, 8.

Vocat autem illam, Oracionem; non quod absolutio sacramentalis sit deprecatoria (contrarium quippe ostendam proprio loco) sed vel propter preces antecedentes & subsequentes; quemadmodum totum, quod dicitur in officio divino, appellatur oratio, licet etiam legantur historiae, quæ solum sunt narratio; vel quia implicite continet orationem, quæ Sacerdos nomine Christi efficaciter petit remissionem peccati.

Ad Confirmatoriam autem requirit unctioem, 9.

Confirmatur; quia ad manus impositionem Confirmatoriam requirit Unctionem lib. 2. contra lit. Petilianum c. 104. ibi: Et in hoc unguento Sacramentum Chriftianis vult (Petilianus) interpretari, quod quidem in genere visibilium signaculorum sacramentum est, sicut ipse Baptismus, sed potest esse in hominibus pessimis, ratione scilicet characteris; uti etiam ipse Baptismus, cui Aug. comparat hoc Sacramentum in sanctitate; comparatur etiam proculdubio in non iterabilitate, si sermo ita exegisset. Hæc de mente D. Aug.

10.

Per manus impositionem Apostolorum temporibus

Sed revertamur ad Scripturam, unde digressi sumus. Profectò non est verisimile in primitiva Ecclesia temporibus Apostolorum omnibus baptizatis per manus impositionem concessum fuisse donum linguarum & prophetiæ. Alioquin quomodo

diceret Apostolus 1. Cor. 12. v. 29. Num. quid omnes Apostoli? numquid omnes prophetae? ... numquid omnes linguis loquantur?

Multa (inquit D. Aug. lib. 3. de Bapt. c. 16.) operationes sunt Spiritus sancti, quas idem Apostolus cum quodam loco (1. Cor. 12. v. 8.) quantum sufficere arbitratus est commemorasset, ita conclusit (v. 11.) Omnia autem hæc operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult. Ergo non omnibus baptizatis indifferenter conferbantur hæ operationes Spiritus Sancti, five gratis gratis data: per manus impositionem.

Accedit, quod donum linguarum, prophetiæ, &c. possint esse in peccatore, ut patet 1. Cor. 3. v. 1. & 2. Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habuero &c. Et si habuero prophetiam, & si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum.

Quod etiam advertit S. Aug. supra dicens: Cum ergo sit aliud Sacramentum, quod habere etiam Simon Magus potuit (ratione characteris animæ impressi) aliud operatio Spiritus (externa) quæ in malis hominibus etiam fieri solet: sicut dicitur, 1. Reg. 19. habuit prophetiam; aliud operatio (interna) eiusdem Spiritus, quam nisi boni habere non possunt, sicut est finis præcepti charitas de corde puro &c.

Atque hi sunt qui opere & veritate per manus impositionem accipiunt Spiritum sanctum, sicut accepit Cornelius vir iustus, religiosus, ac timens Deum Act. 10. v. 44. & 45. Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super eos, qui audierant verbum. Et obstupuerunt ex circumfusione fidelitatis Spiritus sancti effusa est, tum visibiliter per donum linguarum; sequitur enim v. 46. Audiebant illos loquentes linguis & magnificantes Deum: tum invisibiliter per charitatem diffusam in cordibus eorum: siquidem Tunc respondit Petrus (v. 47.) Numquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi, qui Spiritum sanctum acceperunt, sicut & nos?

Idem significat Princeps Apostolorum c. sequenti v. 15. Cum autem cepissent loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut & in me in initio. Et v. 17. Si ergo eandem gratiam dedit illis Deus, sicut & nobis, qui credidimus in Dominum Iesum Christum: ego quis etiam, qui possem prohibere Deum? Quis autem ambigat, Apostolos in die Pentecostes, post adventum visibilem Spiritus Sancti in linguis igneis, accepisse augmentum gratiæ sanctificantis? Unde

Unde fideles ex circumfione auditis, quæ dicebantur à Petro, tacuerunt, & glorificaverunt Deum, dicentes: Ergo & Gentibus penitentiam dedit Deus ad vitam. Ibidem v. 18. Quæ illa vita, nisi interior hominis sanctificatio?

11. Manuum impositio Apostolica non fuit ceremonia otiosa;

Itaque impositio manuum, per quam Apostoli olim dabant Spiritum sanctum, non fuit ceremonia aliqua otiosa, neque usurpata tantum ad conferendum donum linguarum; minus, ut falsò existimat Calv. lib. 4. instir. c. 19. ut ipso gestu Apostoli significarent se Deo commendare, & velut offerre eum, cui manus imponebant.

Alioquin cur Apostoli, qui erant Hierosolymis, cum audissent, quòd recepisset Samaria verbum Dei, cur, inquam, tam festinè ad eos misissent Petrum & Joannem? Nonne absentes æquè ac præsentem poterant illos Deo offerre? An Simon Magus adeò stultus erat, ut vellet pecunià emere potestatem offerendi Deo fideles, quam quilibet Christianus habet?

Quid ergo? Vidit solis Apostolis à Christo ordinatis permitti hoc ministerium; vidit ipsos per manuum impositionem dare Spiritum sanctum visibiliter per donum linguarum & prophetiæ; credidit dare Spiritum sanctum invisibiliter per gratiam sanctificantem, vidit, credidit & obtulit eis pecuniã dicens: Act. 8. v. 19. Date & mihi hanc potestatem, ut cuiuscumque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad eum: Pecuniã tuã tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti pecuniã possideri.

12.

Sed collati-va plenitudinis gratiæ sanctificantis.

13.

De qua plenitudine loquitur Joël Pro-phetica.

Quod donum Dei? Ordinationem Episcopalem, donum linguarum, & plenitudinem gratiæ sanctificantis; de qua plenitudine dicebat Christus Apostolis suis Act. 1. v. 5. Quia Ioannes quidem baptizavit aquã; vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies, utique in die Pentecostes; nam ut ostendimus disp. 1. Apostoli probabiliter ante passionem Christi abluti erant lavacro regenerationis.

De eadem plenitudine loquitur Deus apud Prophetam Joël. c. 2. v. 28. Et erit post hæc: effundam Spiritum meum super omnem carnem.

Nota ly Super omnem carnem, quod generaliter ut sonat intellexit Apostolus Petrus Act. 2. v. 17. Et erit, inquit in novissimis diebus (dicit Dominus) effundam de Spiritu meo super omnem carnem; & prophetabunt filij vestri &c.

Ad quam Scripturam alludens Christus Joannis 7. v. 38. ait Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent

aquæ viva. Ubi Evangelista subiungit: Hoc autem dixit de Spiritu (id est plenitudine gratiarum) quem accipere erant credentes in eum, per manus impositionem. Nondum enim erat Spiritus datus, quia Iesus nondum erat glorificatus; nam solum in Pentecoste Apostoli, & post Pentecosten alij fideles, quorum sine dubio plures ante Ascensionem Christi fuerant baptizati, per Sacramentum Confirmationis augmentum, robur, perfectionemque gratiæ baptismalis acceperunt.

Et Christus apud Joannem Evangelistam.

Et quis credat hunc Spiritum in Ecclesia Christi non amplius dari? Fallitur ergo, aut fallit æterna Veritas, quæ Joan. 14. v. 16. promittit Spiritum mansurum nobiscum in æternum, id est, usque ad finem mundi? Et ego, inquit, rogabo Patrem & alium Paraclitum dabit vobis ut maneat vobiscum in æternum Spiritum veritatis.

Nec dubitandum quin adhuc detur in Ecclesia; Joan. 14.

Abfit à nobis ut Deum falli aut fallere posse dicamus. Non enim, inquit D. Aug. lib. de natura & gratia c. 49. ut stulti putant, ideo non erit omnipotens, quia nec mori potest & negare se ipsum non potest. Nam, ait idem S. Doctor lib. 1. de Symb. ad Catech. c. 1. si mori posset, non esset omnipotens: si mentiri, si falli, si fallere, si inique agere, non esset omnipotens, quia si hoc in eo esset, non fuisset dignus, qui esset omnipotens.

14.

S. Hiero.

Finio verbis D. Hieron. contra Luciferianos: An nescis, (heretice) Ecclesiarum hunc esse morem ut baptizatis postea manus imponatur, & invocetur Spiritus Sanctus? Exigis ubi scriptum sit? In Actibus Apostolorum. Etiam si Scriptura auctoritas non subesset, totius orbis in hanc partem consensus instat præcepti obtineret. nam & multa alia, quæ per traditionem in Ecclesijs observantur, auctoritatem sibi scriptæ legis usurpaverunt.

Uti probatur auctoritate Ecclesiæ.

Quæris unde constet ille consensus. Respondeo ex testimonijs sedecim Pontificum incipiendo à Clemente Rom. plurimorum Conciliorum, ac SS. Patrum, quæ videri possunt apud Basil. Pontium supra parte 1. c. 2. à numero 3. usque ad 8. Bellarminum, & alios Controversistas. Ego in re tam clara superledeò singulorum verbis exleribendis.

Et communis consensus Patrum & Doctorum.

Fateor, per Baptismum dari potuisset gratia, quã homo non solum regeneraretur, verum etiam in fide, quam accipit, perficeretur: Equidem conveniens fuit hæc Sacramentorum varietas, quia diversum beneficium est generari spiritaliter, quod fit per Baptismum, & roborari in Spiritu accepto, ad quod instituta est Confirmatio, & nutririi seu ali, quod proprium est cibo & potui Eucharistico.

Et rationabili convenientia.

Et

Et ideo Apostolis, absque dubio spiritaliter regeneratis, imò & communione Eucharistiae refectis dictum est à Christo *Act. 1. v. 8. Accipietis virtutem superventis Spiritus Sancti in vos, utique ad fidei publicam confessionem, & eritis mihi testes in Ierusalem, & in omni Iudea, & Samaria, & usque ad ultimum terra.*

Si Apostolis præter gratiam Baptismi & Eucharistiae, erat necessaria specialis gratia Spiritus sancti ad fortiter Christi fidem propugnandam, & propagandam; quantò magis cæteris Christianis, tantò imbecillioribus in confessione fidei, quantò imperfectioribus in amore?

Ita ergo se habet de Confirmatione definita sententia voluntatis Dei, communi Patrum consensu recepta, & perpetuo usu Ecclesiae confirmata, contra quam disputare insolentissima insaniam est.

Definitur autem seu potius describitur hoc Sacramentum ex Doctore Subtili 4. dist. 7. q. 1. n. 1. *Vnctio hominis viatoris aliquantulum consentientis, vel libero arbitrio nunquam usi, facta in fronte in figura crucis cum Chrismate sanctificato, & hoc à ministro idoneo, simul cum intentione debita inungente, & certa verba proferente, significans efficaciter ex institutione divina unctioem animæ per gratiam roborantem ad consistendum cum constantia fidem Christi.*

Cujus descriptionis singulas partes antequam cum Scoto aggrediar explicare, quæro tempus institutionis. Quæro, inquam, & vix invenio: interim, salvo meliori, dico

CONCLUSIO II.

Sacramentum Confirmationis institutum fuit à Christo quoad materiam & formam in nocte ultimæ Cæne, quoad ministrum Joannis 20.

17. *Item institutionis tempus, & modus,*
DE tempore & modo institutionis hujus Sacramenti, sic loquitur Doctor Subtilis supra n. 3. *Supponitur institutum esse à Deo, licet tempus, & modus huius institutionis in Scriptura non legatur: forè quia historiographi Scripturam usque ad tempus illud non produxerunt: non enim produxerunt ultra tempus Apostolorum, nec etiam usque ad plures annos ante mortem eorum: toto autem tempore Apostolorum forè mansit donum linguarum in Sacramento Confirmationis.*

Ubi quando audis, forè, cogita Doctorem nihil determinatè & absolutè asserere, sed proponere se doctoribus examinandum.

Addit: *Necessè improbabile multa esse tradita auctoritatè à Christo Ecclesie per Apostolos, quæ tamen in Scriptura non legimus, ut dicit Damascenus lib. 4. c. 4. ubi loquens de adoratione imaginum, ait: Est autem nobis tradita ista traditio, quemadmodum oportet ad orientem adorare crucem, & alia plurima his similia.*

Ecce petra scandali & lapis offensionis, sed ijs, qui timent, ubi non est emendandum. Non videtur, inquit Pontius supra parte 1. c. 3. n. 11. reprehensione carere Scotus quem sequuntur Nonnulli Scotistæ, qui in 4. dist. 7. q. 1. docere videtur institutionem hujus Sacramenti esse à Christo factam, non constare ex sacra Scriptura, sed haberi ex doctrina à Patribus & Apostolis accepta.

Sed age Basili, produc textum sacre pagine, in qua Christus instituit unctioem Chrismatis pro materia hujus Sacramenti, pro forma autem hæc verba, aut æquipollentia: *Signo te signo crucis &c. & credimus tibi. Nonne tu ipse cum alijs doces parte 2. c. 6. Apostolos Act. 8. & 19. confirmasse sine unctioe Chrismatis per nudam manuum impositionem?*

Præterea inquiri: legisti aliquando in Scriptura Apostolos confirmasse sine visibile descensu Spiritus sancti? Ex quo ergo loco ostendis Apostolos confirmasse cum Chrismate & unctioe?

Si dixeris, ex Apostolo 2. Cor. 1. v. 21. *Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deus, qui & signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris. Proficèd te ipso teste parte 1. c. 3. n. 7. multi confirmandi verbum intelligunt de Confirmatione per gratiam, & fidem, sive ea detur in Sacramento, sive extra. Ita Chryl. Theodoretus, Theoph. Hier. S. Thom. & plures alij.*

Illud etiam verbum, *Vnxit nos multi intelligunt de unctioe per gratiam uti & ly, Signavit nos, nonnulli ex citatis explicant de signatione per gratiam, quæ discernuntur prohi ab improbis. Alij de obligatione per Spiritus sancti dona, & gratias gratis datas. Aliqui de obligatione per characterem. Alij de obligatione per auxilium efficaciter. Cæteri de obligatione per signum Crucis. Quare non inde probatur efficaciter Sacramentum Confirmationis.*

Si adduxeris testimonium ex Apostolo 1. ad Ephel. v. 13 *In quo, scilicet Christo, credentes signati estis Spiritu promissionis sancti, qui est,*